

РЕШЕНИЕ

№ 13892

гр. С., 11.08.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 85 СЪСТАВ, в публично заседание на осемнадесети май през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: **ДЕСИСЛАВА Г. И.ОВА**
ТОШЕВА

при участието на секретаря **НАДЕЖДА АЛ. И.ОВА**
като разгледа докладваното от **ДЕСИСЛАВА Г. И.ОВА ТОШЕВА**
Гражданско дело № 20231110108654 по описа за 2023 година

Производството е образувано по искова молба на И. П. П. срещу [*****], с която е предявен осъдителен иск за заплащане на сумата от 10 000 лв. – обезщетение за неимуществени вреди, настъпили в резултат от разпространена клевета чрез публикуване на 14.01.2023 г. в издавана от ответника електронна медия – на интернет страница с домейн [*****], на статия, озаглавена „В. иска от Н. да бъде снет духовният сан на агент „[*****]“, забранява му се да свещенодейства в диоцеза на Вселенската патриаршия“, ведно със законната лихва от 17.02.2023 г. до окончателното плащане. Претендират се разносните по делото.

Ищецът твърди, че на 14.01.2023 г. е публикувана процесната статия в електронна медия, която е издание на ответното дружество. С нея са разпространени неверни твърдения за позорни за него обстоятелства и му е приписано извършването на престъпления. Изтъква, че не е спазен Етичният кодекс на българските медии и не е извършена надлежна проверка за достоверността на разгласените твърдения, нито е посочен източникът, поради което е налице излизане извън пределите на журналистическата свобода на словото. Твърди, че от това са засегнати честта, достойнството и доброто му име, като статията му е оказала изключително силно негативно емоционално въздействие и има дълготрайно неблагоприятно проявление върху него в личен, социален и професионален план. Посочва, че е изпитал раздразнение, гняв, неудобство, силна душевна болка, дълбоко притеснение от публичното засягане на неговия личностен и професионален авторитет, безсилие пред засягането на близките му заради публикацията, затруднения и неудобства при общуването с околните поради необходимостта да дава устни обяснения пред колеги и вярващи, засягане на самочувствието му. Акцентираща, че статията е предоставена за прочитане на неопределен и широк кръг от лица. Претенцията си насочва срещу ответника в качеството му на възложител на журналистическата работа.

В срока по чл. 131, ал. 1 ГПК е подаден отговор на исковата молба от ответника [*****], с който оспорва предявения иск по основание и размер. Признава, че на 14.01.2023 г. в неговия новинарски уебсайт – на интернет страница с домейн [*****], е публикувана процесната статия с твърдяното в исковата молба съдържание, но оспорва

авторството ѝ от лице, на което той да се явява възложител, като счита, че само наличието на публикацията на неговия новинарски уебсайт не е достатъчно за ангажиране на отговорността му. Оспорва публикуването на статията да е противоправно, защото в нея липсват унижителни и/или осмиващи епитети, сравнения и нецензурни изрази, а тя съдържа конкретни и верни факти и журналистически изводи и мнения, базирани на тези факти, като е използвано едно журналистическо преувеличение, представляващо част от журналистическата свобода и защитено от правото на изразяване на мнение. Счита, че се касае за изразени с експресивния език на журналистиката логически изводи, основани на верни и доказани факти, с което се осъществява критика на поведението на ищеца и се дава негативна оценка на личността му във връзка с дейността му като агент на [*****] в миналото и сегашното му положение на Протодякон в [*****] и част от ръководните органи на политическа партия [*****]. Изтъква, че ищецът е обществена фигура и може да бъде подложен на обществена критика от по-високо ниво, отколкото могат да бъдат подложени частните лица. Посочва, че твърдението по т. 4, освен че е вярно, но и не е позорно, нито съставлява приписване на престъпление. Твърди, че статията се позовава на публичното оповестяване на 05.01.2023 г. на цялото агентурно досие на ищеца като агент на [*****] от времето на социалистическия режим – агент „[*****]“, на интернет страница с домейн <https://www.doxologiainfonews.com/> и съдържа директна интерактивна препратка към него. Позовава се и на Решение № 2-1698/16.09.2016 г. на Комисията за разкрИ.е на документите и за обявяване принадлежността на български граждани към [*****] и разузнавателните служби на [*****]. Счита, че процесните откъси от статията не представляват твърдения на лице, на което ответното дружество е възложило работа, направени при или по повод изпълнението ѝ, а са твърдения на трети лица – лицата, съставили документите в агентурното досие, като истинността на изнесените факти е била несъмнена за автора на публикацията, което изключва вината му. Посочва, че повод за статията е недопускането на ищеца до участие в състава на българската делегация и богослужението на 27.12.2022 г. в българския православен храм [*****] и и. по време на Триархирейска божествена литургия заради разкрИ.ето на досието му като агент, поради което и доколкото ищецът е обществена фигура, темата на статията е тема с обществено значение – предпазва обществото от опасността да бъде сериозно заблуждавано, и може да породни конструктивен дебат. Излага, че от датата на публикуване на процесната статия до датата на подаване на исковата молба ищецът не е поискал да упражни правото си на отговор и опровержение, нито е предприел действия, целящи ограничаване на разпространението на статията. Твърди, че в деня на публикуването на процесната статия, ищецът дори я е препубликувал на администриран от него профил в социалната мрежа „Фейсбук“, като е заявил: „Не се срамувам от своето минало“, с което е потвърдил изнесените в статията факти и ги е направил достояние на още повече лица. Поради заявената от ищеца позиция оспорва настъпване на твърдените неимуществени вреди. Поради тази негова позиция и поради наличието на предходна статия, съдържаща същите факти и мнения, оспорва наличието на причинно-следствена връзка между процесната публикация и твърдените неимуществени вреди. Релевира възражение за съпричиняване на вредите от ищеца чрез препубликуването на процесната статия в администрирания от него профил в социалната мрежа „Фейсбук“. Оспорва като прекомерен размера на претендираното обезщетение. Моли за отхвърляне на иска. Претендира разноски.

Съдът, като съобрази доводите на страните и обсъди събраните по делото доказателства поотделно и в тяхната съвкупност, намира от фактическа и правна страна следното:

Предявен е осъдителен иск с правно основание чл. 49 вр. чл. 45 вр. чл. 52 ЗЗД за заплащане на обезщетение за неимуществени вреди, причинени на ищеца от разпространение на клевети чрез публикуване на 14.01.2023 г. в издавана от ответника електронна медия – на интернет страница с домейн [*****], на статия, озаглавена „В.

иска от Н. да бъде снет духовният сан на агент „[*****]“, забранява му се да свещенодейства в диоцеза на Вселенската патриаршия“.

Основателността на предявения иск се обуславя от кумулативното наличие на две групи юридически факти: тези, включени във фактическия състав на генералния деликт по чл. 45, ал. 1 ЗЗД /осъществяване на поведение, което обективно не съответства на правно дължимото – противоправно поведение; настъпила вреда – неблагоприятно изменение в обективната действителност, засягащо в случая нематериални блага; причинно-следствена връзка между деянието и настъпилия вредоносен резултат; вина;/ възлагане на работа от ответника на прекия причинител на вредите, причинени от изпълнителя при или по повод извършването на възложената му работа. Противоправността не подлежи на доказване, доколкото изводът за наличието ѝ не е фактически, а представлява правна преценка на деянието от гледна точка на действащите разпоредби. Останалите елементи от обективната страна на фактическия състав трябва да се докажат от претендиращия обезщетението съобразно правилата за разпределение на доказателствената тежест. Субективният елемент от състава – вината, се презюмира съгласно чл. 45, ал. 2 ЗЗД, поради което се приема за доказан при липсата на ангажирани доказателства от ответника за оборване на законовата презумпция.

Предвид изложеното ищецът следва да установи при условията на главно и пълно доказване следните обстоятелства: извършване на процесното деяние – изготвяне и публикуване на 14.01.2023 г. в уебсайта на ответника с домейн [*****] на процесната статия, от лице, на което ответникът е възложител на работа, при или по повод възложената му работа; съдържанието на публикацията; настъпването в резултат от това на неимуществени вреди за ищеца, техния вид и интензитет.

В доказателствена тежест на ответника при установяване на горните факти е да докаже, че процесните фактически твърдения отговарят на истината и че е извършил необходимата журналистическа проверка, както и възражението си за съпричиняване, а при условията на обратно доказване следва да обори презумпцията за вина по чл. 45, ал. 2 ЗЗД.

В случая с Определение № 14363/20.04.2023 г. е обявено за безспорно публикуването на 14.01.2023 г. в уебсайта на ответника с домейн [*****] на статия, озаглавена „В. иска от Н. да бъде снет духовният сан на агент „[*****]“, забранява му се да свещенодейства в диоцеза на Вселенската патриаршия“, включваща в съдържанието си процесните твърдения. Същевременно статията и с Констативен протокол по чл. 593 ГПК от 17.01.2023 г. на нотариус с рег. № 646 в Регистъра на НК са приети като писмени доказателства по делото.

Процесният материал е публикуван в електронния вестник [*****] – издание на ответника, видно от отразяването в самата статия. Издателят чрез своите длъжностни лица определя характера и съдържанието на публикуваните материали и носи отговорност на основание чл. 49 ЗЗД в качеството на възложител на работата по съставяне, подбор и поместване на електронни материали. Ето защо ответното дружество има качеството на възложител по отношение на автора на статията независимо от това кой е той и независимо дали между тях съществува трудово или облигационно правоотношение, в изпълнение на задълженията си по което авторът на статията я е изготвил и предал за публикуване. Следователно ответникът е материалноправно легитимиран да отговаря по предявения иск.

Ищецът счита, че части от процесната публикацията са клеветнически. Касае се за следните цитати:

1. „Санкциите срещу агент „[*****]а“ са своеобразен шамар за българския патриарх, който е допуснал в най-близкото си обкръжение и е издигнал до висок сан /първи дякон, с който служи, б.р./, човек, осъждан за тероризъм и шпионаж в полза на БКП и за контрабанда на оръжия, наркотици и сводничество.“.

2. „... П. е предоставял „леки жени“, които да омаят тираджиите, а в последствие да бъдат шантажирани и вербувани. П. е организирал в камионите, които управляват, да бъде монтирано така нареченото двойно дъно за трафик на хашиш, пристигащ от И. и А. през И.Т., преминаващ през турско-българската граница и конвоиран от структурите на ДС, предназначен основно за Западна Европа и Б..“.

3. „П. трябва да отиде в [*****] в С., откъдето ще получи 5 кг. сребърен нитрит, който заедно с други химикали, които ще му бъдат предоставени, да бъдат ползвани за направата на взрив, който да се осъществи на територията на и., като вероятно и самата Вселенска патриаршия е била обект на атака – 10 години преди това е имало неуспешен опит за активиране на бомба срещу Църквата Майка.“.

4. „В досието на агента не липсват и жълти истории. Така, например, става ясно, че по разпореждане на Комитета по въпросите на БПЦ и религиозните култове към Държавния съвет на НРБ по времето на комунизма и Славянския комитет, П. е определен за импресарио на концертите на Л.И. в Република Т., проведени преди последната фаза на Възродителния процес.“.

5. „Турските активности на агент „[*****]а“ приключват злополучно през 1983 година. Заловен е в южната ни съседка и е съден за шпионаж и тероризъм, а от 1983 година до 1990 година И. П. прекарва в затвор в А..“.

В поредица решения на ВКС /например Решение № 85/23.03.2012 г. по гр. д. № 1486/2011 г., IV ГО, и Решение № 12/06.02.2013 г. по гр. д. № 449/2012 г. на ВКС, III ГО/ е разяснено, че ищецът по деликтния иск следва да посочи от кои конкретно изрази и действия на ответника е засегнат, а в мотивите към акта си, с които разрешава спора по същество, съдът е длъжен да посочи кои от тях представляват твърдения за факти, кои са оценъчни съждения и мнения, съответно – дали фактите са позорни и неверни и дали оценките са в рамките на свободата на изразяване по чл. 39, ал. 1 КРБ и чл. 10, т. 1 КЗПЧОС.

Анализирайки внимателно съдържанието на цитатите, очертани с исковата молба като предмет на делото, включително в рамките на цялостния контекст на статията, съдът намира, че всички те имат характер на фактически твърдения, а не представляват оценъчни съждения и коментари на фактите. Следователно преценката за противоправност на деянието на автора на статията, изразило се във включването на процесните твърдения в съдържанието на публикуваната на 14.01.2023 г. статия, следва да се извърши през призмата на релевантните разпоредби на чл. 40, ал. 1 и чл. 41, ал. 1 Конституцията, респ. чл. 10 от Европейска конвенция за правата на човека, според които всеки има право да търси, получава и разпространява информация, като печатът и другите средства за масова информация са свободни и не подлежат на цензура. Тези права обаче не могат да се използват за накърняване на други защитени от правото ценности, сред които са и правата и доброто име на друго лице. Следователно налице е забрана за накърняване на доброто име и достойнството на личността при упражняване на правото на разпространяване на информация, включително чрез средствата за масова информация.

Клевета е налице, когато деецът разгласи невярно позорно обстоятелство за друго лице или му припише извършването на престъпление. За да бъдат окачествени дадени твърдения като клеветнически, те трябва да са с конкретно съдържание, да носят информация за точно определено обстоятелство, време, място и лице, като твърденията следва да са позорни или в частност да представляват приписване на престъпление.

Съгласно съдебната практика /както националната, така и тази на Европейския съд по правата на човека/ разпространяването на информация е противоправно, когато за дадено лице се изнасят неверни факти и данни, но само ако те обективно са в състояние да засегнат неговите чест, достойнство и добро име. За да бъдат определени като позорни конкретни обстоятелства, то те трябва да са ясно съобщени, да са неприемливи от гледна точка на общоприетите морални норми и да предизвикват еднозначната негативна оценка на

обществото, а не да се извеждат в резултат на предположения, асоциации, интерпретации или други форми на субективна психична дейност по отношение на съответните изказвания. Освен това, ако се установи, че изложените обстоятелства са позорни, то трябва да се установи и това, че са неистински. Ако фактите са верни, не се носи отговорност, дори да позорят лицето, към което са адресирани, а ако не са верни, отговорност има, ако се засяга неблагоприятно адресатът и доколкото не е положена дължимата грижа за проверка достоверността на разпространената информация /в този смисъл – Решение № 369/26.11.2015 г. по гр. д. № 2098/2015 г. на ВКС, IV ГО/.

Съдът счита, че очертаните от ищеца като предмет на делото откъси от процесната статия представляват ясно съобщени фактически твърдения. Те се свеждат до това, че в миналото той е бил агент на [*****] под псевдонима „[*****]“ и при разкриване на досието му се установило, че като такъв е бил съпричастен към множество тежки престъпления. Директно се посочва, че той е осъждан за тероризъм, шпионаж, контрабанда на оръжия и наркотици и сводничество, като за част от тях – за шпионаж и тероризъм, се твърди, че е прекарал около 7 години в затвор в Т.. Твърди се, че е предоставял /предвид използваната глаголна форма очевидно се има предвид повече от веднъж/ „леки жени“ на турски граждани – шофьори на тирове, с цел впоследствие те да бъдат шантажирани и вербувани, за да може в управляваните от тях камиони да бъде монтирано двойно дъно за трафик на хашиш. Сочи се и съпричастност на ищеца към операция по направа на взрив, който да се осъществи на територията на и. – вероятно срещу Вселенската Патриаршия, чрез получаване от П. по разпореждане на водещ офицер от [*****] на 5 кг. сребърен нитрит и други химикали. Твърди се също така, че той е бил импресарио на концертите на Л.И. в Република Т..

Съдът намира, че всички изложени твърдения с изключение на това, обозначено в исковата молба под т. 4, представляват приписване на ищеца извършването на много и тежки престъпления. Приписването на престъпление е частен случай на разгласяване на позорни обстоятелства, защото извършването на престъпление във всички случаи е неприемливо от гледна точка на обществения морал. Още по-неприемливо и укоримо е извършването на престъпление/я от свещенослужител на [*****], заемащ висш духовен сан, какъвто не се спори по делото, а и се установява от писменото доказателство на л. 25 и от показанията на свидетелите П. и М., че е П., защото то е несъответно на духовната отдаденост, присъща в обществените представи на свещенослужителите.

По отношение на твърдението, че „по разпореждане на Комитета по въпросите на БПЦ и религиозните култове към Държавния съвет на НРБ по времето на комунизма и Славянския комитет, П. е определен за импресарио на концертите на Л.И. в Република Т., проведени преди последната фаза на Възродителния процес“, съдът намира, че то няма позорящ характер, защото възлагането на когото и да било да бъде импресарио на лице, имащо славата на емблема на българската естрадна музика, не е неморално, обществено неприемливо и укоримо, нито пък се касае за приписване на престъпление. Следователно този откъс от публикация е изначално негоден да бъде определен като клевета, поради което включването му в съдържанието на статията не е противоправно.

Ответникът релевира възражения, че процесните твърдения са за верни факти, доказани от агентурното досие на ищеца, както и че е действал добросъвестно, защото в статията е направена препратка към източника, поради което липсва противоправност на деянието. Позовава се на публикация от 05.01.2023 г. на сайта <https://www.doxologiainfonews.com>, озаглавена „Протодяконът на [*****] И. П., „бивш“ агент на ДС“, в която се съдържат препратки към разсекретеното досие на ищеца в [*****]. С Определение № 14363/20.04.2023 г. съдът е съобщил на страните, че съдържанието на публикациите, посочени в т. 2 от отговора на исковата молба, сред които е и горепосочената статия, е общоизвестен факт. Събрани са и гласни доказателства чрез показанията на свид. М..

Съдът се запозна с публикацията от 05.01.2023 г. на сайта <https://www.doxologiainfonews.com>, озаглавена „Протодаконът на [*****] И. П., „бивш“ агент на ДС“, съдържаща препратки към документите от досието на П. в [*****] /дело № 12425 на МВР – ДС на лицето „[*****]“, арх. № 5024/, част от които са представени от ответника на хартиен носител и са приети като писмени доказателства по делото. Въз основа на тях съдът приема за установено следното:

С Решение № 2-1698/16.09.2019 г. на Комисия за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на българските граждани към [*****] и разузнавателните служби на [*****] /л. 50 – 55/ е установена и обявена принадлежност на ищеца И. П. П. към органите по чл. 1 от закона, като той е вербуван на 11.09.1979 г. и е имал качеството на агент с псевдоними „М.“ и „[*****]“. Последното се потвърждава от Докладна записка с рег. № 17268/19.09.1979 г. на майор Ив. А. и последващите докладни записки, съставени от същото лице и съдържащи се агентурното досие.

От документите в досието се изясняват обстоятелствата около завеждането на П. на оперативен отчет в [*****] с цел вербовка, времето и начинът на вербуването му като агент, поставяните му задачи, даваните му указания за изпълнението им, провежданите с него срещи, извършените от него действия за изпълнение на задачите и стремежът му за извличане на ползи от сътрудничеството с [*****], обусловил наред с частичното неизпълнение на задачите прекъсването на оперативната връзка около 1 година по-късно.

От Справка с рег. № 23574/26.12.1979 г. на майор Ив. А. се установява, че при проведени срещи с П. в периода 12. – 21.12.1979 г. по указание на ръководството чрез [*****] на МВР – С. на ищеца е оказано съдействие да закупи 5 кг. сребърен нитрит. Данни за целта на снабдяването с това вещество и за последващата му съдба липсват.

От Докладна записка с рег. № 3477/28.02.1980 г. на майор Ив. А. е видно, че на 10. – 11.02.1980 г. ищецът се запознал в гр. С. с трима турски граждани, работещи във фирма – собственик на големи товарни камиони ТИР, преценил, че те представляват интерес за [*****], и за да създаде по-близки отношения с тях, предложил да им помогне, ако се нуждаят от нещо, поради което те поискали да им намери жени, но въпреки опитите си да им осигури жени „с леко поведение“ не успял. Данни за последващи отношения с тези лица липсват. На П. е разпоредено повече да не се ангажира с подобен род дейности.

Материалите от досието на П. /например Докладна записка с рег. № 3477/28.02.1980 г. на майор Ив. А., Справка-анализ с рег. № 3280/25.02.1980 г. на майор Л. Стоянов, Докладна записка с рег. № 4288/13.03.1980 г. на майор Ив. А., Справка № 13438/03.10.1983 г. и др./ съдържат данни за извършвана от него в продължение на години контрабанда на стоки – дрехи, обувки и други подобни. Липсват данни за контрабанда на оръжия и наркотици.

Видно е от Справка от 18.11.1983 г., Преглед на печата от 13.10.1983 г., Преглед на печата от 14.10.1983 г., извлечение от публикация в турски вестник, извлечение от публикация на Българска телеграфна агенция, Входяща шифрограма № 14484/30.09.1983 г., Справка № 13326/30.09.1983 г., Справка № 13328/30.09.1983 г., Справка № 13922/13.10.1983 г., Справка № 13967/14.10.1983 г. и др., че в края на м. 08.1983 г. П. е задържан в Република Т. по обвинения за шпионаж в полза на България и за контрабанда.

От Входяща шифрограма № 20086/27.12.1983 г., Входяща шифрограма № 20291/30.12.1983 г. и Справка № 17951/29.12.1983 г. се установява, че ищецът е оправдан по обвиненията за шпионаж и контрабанда и на 27.12.1983 г. е освободен.

Представено е от П. Решение № 1983/654 от 13.12.1984 г. на Военна прокуратура – А., влязло в сила на 25.12.1984 г., за прекратяване на досъдебното производство срещу него, водено за извършване на контрабанда на определени вещи. В него е прието, че изнесените вещи са от обхвата на разрешените за изнасяне, което потвърждава извода, че липсват доказателства за твърдяната в процесната публикация контрабанда на оръжия и наркотици.

По делото не е представена присъда или акт за прекратяване на наказателното производство срещу ищеца, водено по обвинението за шпионаж, но от Справка № 3386, намираща се в досието му, се установяват събраните от [*****] данни относно причините за оправдаването му – България и нейните специални служби имат право да защитават своята сигурност /„България пази себе си“, като със своята дейност и със събраната информация П. не е застрашил сигурността и интересите на Т., поради което липсват доказателства за шпионаж.

В своите показания свид. М. разказва следното: Познава И. П. чрез покойния Митрополит И. от времето преди да стане духовник в [*****], т.е. преди 2002 г. От Митрополит И. знае, че П. е имал взаимоотношения с турското правосъдие през периода, когато България е била Народна република – бил е в арест или в затвор в Т. по обвинение за шпионаж в полза на България, а от българи в и. свидетелят знае, че обвинението освен за шпионаж било и за контрабанда, но не знае контрабанда на какво. М. е присъствал на разговор, проведен в и., на който Патриарх В. разказал, че задържането на П. е било през 1983 г. и че преди преместването му същата година от място за задържане в и. в място за задържане в А., по молба на майката му покойният Вселенски Патриарх Д. натоварил В. да го посещава в мястото за задържане и самата Патриаршия да обезпечава финансово семейството му. Задържането на П. в Т. било коментирано и в неговата книга, като били публикувани и документи за задържането на турски език. При гостуване на М. в дома му ищецът разказвал за всичко, което е преживял в турския затвор, но не е разказвал за шпионаж и контрабанда. Съдът кредитира показанията на свид. М. в обсъдените части, защото са логични, последователни и намират опора в документите, съдържащи се в досието на П. в [*****]. Независимо от изразеното от свидетеля очевидно неодобрение към агентурната дейност на ищеца в миналото дадените показания представляват обективен разказ на известните му обстоятелства, придружен с посочване на източника на информация по отношение на всяко едно съобщено пред съда обстоятелство. Въпреки това от неговите показания не се доказват факти, различни от тези, които се установяват от материалите в досието.

Въз основа на събраните доказателства и установените въз основа на тях факти съдът намира, че ответникът не проведе успешно пълно доказване за истинност на твърденията, съдържащи се в откъсите от процесната публикация, обозначени в исковата молба под т. 1, т. 2, т. 3 и т. 5.

По делото е изяснено, че П. е съден за контрабанда на стоки и за шпионаж, но е оправдан, респ. наказателното производство срещу него е прекратено, а в статията се твърди, че е осъждан за тероризъм, шпионаж, контрабанда на оръжия и наркотици и сводничество, за което по делото няма данни. Установява се, че той е бил задържан под стража в продължение на около 4 месеца, а в статията се твърди, че се е намирал в затвор за период от около 7 години. В досието има данни за направен от П. еднократен неуспешен опит да осигури „леки жени“ на турски граждани по тяхно искане, което е съобщил на водещия офицер и му е било забранено занапред да го прави, а в статията се твърди, че той е предоставял „леки жени“ със знанието и след консултации с [*****] с цел да омаят „тираджиите“, които впоследствие да бъдат шантажирани и вербувани, като е организиран в управляваните от тях камиони да бъде монтирано двойно дъно за трафик на хашиш. В досието се съдържат данни, че еднократно му е предоставен сребърен нитрит, без да има каквито и да е данни с каква цел, а в статията се твърди без никаква фактическа опора, че сребърният нитрит бил предназначен за направата на взрив, който да се осъществи на територията на и. и който вероятно трябвало да бъде насочен към Вселенската Патриаршия.

Безспорно е, че журналистическата професия е призвана да информира широката общественост. Това предполага поднасяне на информацията по професионален и обективен начин и в съответствие с правилата на етиката. С т. 1.1.1. и т. 1.1.2. от Етичния кодекс на

българските медии последните са поели задължение, че ще предоставят на обществото точна и проверена информация и няма преднамерено да скриват или изопачават факти, както и че няма да публикуват информация, за която знаят, че е невярна.

Съдът намира, че процесната статия, макар да се базира на някои факти от досието на ищеца в [*****] /че е съден за шпионаж и контрабанда /но на стоки/; че еднократно се опитал да направи услуга на трима турски „тираджии“, като им осигури „леки жени“, но не успял; че еднократно е получил със съдействието на [*****] 5 кг. сребърен нитрит/, съдържа тяхно съществено и тенденциозно преувеличаване, което надхвърля допустимото в журналистическата професия и има за краен резултат подмяната на едни факти с други факти. Дали едно лице е съдено или осъдено, дали е било задържано в арест за няколко месеца или е пребивавало в затвор няколко години – това са факти с различно правно и обществено значение и тяхната обществена неприемливост и укоримост са различни, поради което не може да се обоснове, че е налице дребна фактическа неточност, а се касае за излагане на различни факти. Налице е и скрийване на съдържащи се в досието, на което авторът се позовава, факти – че П. е бил оправдан по повдигнатите му в Т. обвинения, които са за по-малък брой престъпления от твърдяните в статията, а от това следва, че е публикувана информация, за която авторът е знаел, че в този си вид тя е невярна. Данни в досието за съпричастност на ищеца към подготвян взрив в и. и към схема за шантажиране и вербуване на турски „тираджии“ чрез осигуряване на „леки жени“ и последващо използване на камионите им за трафик на хашиш чрез монтиране на двойно дъно пък изобщо липсват.

Не се касае за негативна журналистическа оценка на действията на ищеца в миналото, нито за журналистически коментар на фактите, при който изнесеното не подлежи на журналистическа проверка преди публикуването му. В случая не е поднесена личната субективна интерпретация на журналист на възприетите от досието на П. обстоятелства, респ. не става въпрос за допустима критика спрямо агентурната дейност на публичната фигура на ищеца. Информацията е поднесена като установени факти, но те са преувеличени и изопачени до такава степен, че на практика се твърдят различни факти от съдържащите се в досието.

Информирането на обществото за принадлежността към [*****] на обществена личност, каквато е ищецът, и за извършени от нея престъпления принципно допринася за конструктивния дебат в едно демократично общество и е обществено полезно, но не и когато съдържа подмяна на едни факти с други – още по-неприемливи от гледна точка на обществения морал от тези, които са в действителност осъществени.

В светлината на всичко гореизложеното съдът намира, че не е доказана по делото верността на изнесената информация и деянието на автора на статията, изразило се във включването в съдържанието ѝ на откъсите по т. 1, т. 2, т. 3 и т. 5 от исковата молба, е противоправно.

В практиката на съдилищата последователно се приема, че неблагоприятните за друго лице факти, когато са опозоряващи, трябва да бъдат проверени от журналиста преди да ги разпространи в печатно издание или по друг начин. Журналистическата етика изисква от журналистите и пресата да действат добросъвестно, като проверяват точността и надеждността на информацията, когато става въпрос за засягане на репутацията друго лице. Правни норми за начина, по който тази проверка да се извършва, няма. В практиката е утвърдено схващането, че журналистът трябва да е получил потвърждение поне от два независими източника, които да са достоверни относно изнесените в публикацията факти, т.е. източниците следва обективно да могат да гарантират истинността на информацията преди тя да се публикува. Правното значение на добросъвестната журналистическа проверка се проявява тогава, когато въпреки извършването ѝ, фактите се окажат неверни. Ако проверката действително е добросъвестна, се изключва вината и журналистът /респ. и неговият възложител/ не отговаря за вредите, причинени от противоправното му поведение.

ЕСПЧ приема, че са необходими специални основания за освобождаване на медиите от обичайното им задължение да проверяват фактически твърдения, с които се оклеветяват други лица. В практиката на съда такива специални основания се приемат да са налице, когато публикацията се позовава на официален документ – официални доклади или подобни документи, като в тези случаи журналистът може да им се довери и за надлежното извършване на проучването не е необходимо да получи потвърждение от два независими източника /Решение от 14.02.2008 г. на ЕСПЧ по делото на Р. И.ова срещу България по иск № 36207/03 и др./.

В случая ответникът аргументира липсата на вина у автора на статията, като се позовава на документите, съдържащи се в разсекретеното досие на ищеца в [*****]. Те обаче съдържат по-различна от изнесената в процесната публикация информация. От тях категорично се изяснява, че в периода от м. 09.1979 г. до м. 09.1980 г. П. е бил агент на [*****] с псевдоними „[*****]“ и „М.“. В досието има данни, че преди, по време и след сътрудничеството му с [*****] е извършвал контрабанда на стоки /дрехи, обувки и други подобни/, че еднократно му е предоставен със съдействието на [*****] 5 кг. сребърен нитрит и че срещу него са заведени в Република Т. наказателни производства за контрабанда и за шпионаж, във връзка с които е бил задържан под стража за период от около 4 месеца, но впоследствие е оправдан, респ. наказателното производство срещу него е прекратено. Не се установяват обаче изложените от автора на статията твърдения: че П. е осъждан, още по-малко – за тероризъм, шпионаж, контрабанда на оръжия и наркотици и сводничество, че е бил в затвор в А. в периода от 1983 г. до 1990 г.; че е съпричастен към схема на [*****] за шантажиране и вербуване на турски „тирадзии“ чрез осигуряването на „леки жени“ и последващото ползване на камионите за трафик на хашиш чрез монтиране на двойно дъно; че е съпричастен към планиран взрив в и. с вероятен обект Вселенската Патриаршия, заради което именно [*****] го и снабдила с 5 кг. сребърен нитрит. При това очевидно несъответствие между процесните твърдения и данните в документите от досието на ищеца и при липса на доказателства за проведено по отношение на допълнително изложените обстоятелства, несъдържащи се в него, журналистическо разследване в съответствие с добрите журналистически практики съдът счита, че публикацията не е коректна, не съдържа всички действително установени факти и предава изопачено само тази част от тях, която подкрепя линията на автора и преследваната от него крайна цел на публикацията – да засегне честта и доброто име на ищеца.

На следващо място, касае се за статия, съдържаща фактически твърдения, които се квалифицират като клевета, и публикацията се явява първа по ред, защото статията от 05.01.2023 г., на която ответникът твърди, че е извършено позоваване, има значително по-различно съдържание и позоваването на нея е само формално. Следователно не може да се приеме, че у автора на статия е липсвало съзнание за оклеветяване. Ето защо авторът, респ. издателят, носят отговорност, защото е следвало да проверят достоверността на информацията съобразно правилата на добрата журналистическа практика преди публикуването /в този смисъл – Решение № 253/29.01.2014 г. по гр. д. № 1251/2012 г. на ВКС, III ГО/.

По изложените съображения съдът намира презумпцията за виновно поведение на автора на публикацията за неопровергана.

По отношение вредите и причинно-следствената им връзка с деянието съдът намира следното:

От показанията на свид. П. се установява, че с П. се познават от около 15 години. Те са колеги и близки приятели, като свидетелят получава съвети в различни ситуации от него като по-стар духовник. П. прочел статията във „Фактор“ от 14.01.2023 г., в която се описвало, че навремето П. е извършвал подривна дейност, в деня на публикуването ѝ, като прочел и заглавието на статията в сайта на „Доксология“, към която имало препратка, но не

е чел досието на ищеца. Освен това самият ищец му казал за процесната публикация, а и други хора също му я пратили, защото църковната общност в България е малка, всички духовници са уважавани и разпознаваеми в града и всяка новина за някой от духовниците представлява интерес за другите. Свидетелят попитал: „Отец И.е, какви са тия работи, които пишат за тебе?“, защото П. нямал вид на човек, който би извършвал подобни действия. Духовниците след служба винаги говорили с хората и всеки ги поздравявал, а след излизането на статията някои хора се отдръпнали от ищеца, други го разпитвали след служба, като това станало още на първата съборна служба след излизането на статията – на 21.01.2023 г. Духовниците също го разпитвали. За статията се говорело от другите свещеници в олтаря. След й той бил разстроен, подтиснат, имал доста притеснен вид, защото не било добре да излезе такава статия за духовник, по време на служба станал малко разсеян, като това негово състояние продължило почти до датата на разпита /18.05.2023 г./.

Свид. М., от своя страна, разказва, че когато на сайта doxologiainfo.com, свързан с църковни работи, било публикувано съобщението от Комисията по разсекретяване на досиетата поради участието на П. в политическа партия, последният бил обявен за агент на бившата [*****]. Целият материал бил преведен на гръцки език и с него бил запознат Вселенският Патриарх В., който се оказало, че отдавна е запознат със събитията около задържането на ищеца в Т. през 1983 г. С тях били запознати и покойните Митрополит И. и Патриарх М., като именно това била причината за несъгласието на последния за ръкополагането на ищеца в духовен сан, но в крайна сметка Патриарх М. отстъпил пред настояванията на Митрополит И. и П. бил ръкоположен. Публикуването на досието на ищеца било тема на много коментари и М. съжалил, че навремето е настоявал и се застъпил за отличаването му в протодяконство. И духовниците, и миряните били в огромно възмущение от публикуването на досието, но по чисто политически и църковно-политически причини не било изпратено писмо от Вселенският Патриарх В. на Патриарх Н. за снемане на църковния сан на П.. По повод на всичко, което станало известно от досието, Вселенският Патриарх В. на територията на неговата църковна юрисдикция наложил възбрана от свещенодействие на П..

Съдът кредитира показанията и на двамата свидетели, защото те са логични, последователни и неопровергани от други доказателства по делото. Следва да се отбележи обаче, че П. и М. разказват за ефекта на различни публикации върху ищеца – М. разяснява отзвук от разсекретяването на агентурното му досие, което е станало в по-ранен момент, а П. съобщава за ефекта от процесната публикация. Въз основа на техните показания съдът намира за установено, че макар честта и доброто име на ищеца, включително професионалният му авторитет, да са били засегнати още при разсекретяването на досието му в [*****], той е претърпял нематериални вреди също така и в резултат от публикацията на 14.01.2023 г., в която се съдържат множество клеветнически твърдения, получили сериозен отзвук в църковните среди – сред свещенослужителите и миряните.

Горният извод не се влияе от възражението на ответника, че ищецът в публикация в социалната мрежа „Фейсбук“ заявил, че не се срамува от миналото си. От доказателството на л. 64 – 65 е видно, че от потребителски профил в социалната мрежа „Фейсбук“ с наименование [*****] на 14.01.2023 г. е извършено препубликуване на процесната статия. Ищецът не оспорва, че той ползва този потребителски профил, което следва и от обстоятелството, че под публикацията във „Фейсбук“ е написан коментар с автор [*****], в който авторът се е представил като Протодякон И.. Авторството на коментара косвено се потвърждава и от обстоятелството, че П. е управител на [*****] с вписана в Търговския регистър основна дейност, изразяваща се в производство на хляб и хлебни изделия и прясна сладкарска продукция, което корелира със снимката на профила на [*****]. В коментар под обсъжданата публикация във „Фейсбук“ ищецът е написал: „Аз не се срамувам от своето минало“. Очевидно е за съда, че се касае за непосредствено следваща публикуването на процесната статия емоционална защитна реакция на ищеца на

отправените по отношение на него клеветнически твърдения, която по никакъв начин не опровергава извода за настъпили за него неимуществени вреди в резултат от процесната публикация. От показанията на свид. П. се изяснява категорично, че в период от около 4 месеца след 14.01.2023 г. той е бил видимо разстроен, притеснен, подтиснат и разсеян заради статията. Поради това възражението на ответника за липса на увреждане и на причинно-следствена връзка между публикуването на статията на 14.01.2023 г. и претърпените от П. неимуществени вреди е неоснователно.

При искове за обезщетяване на неимуществени вреди от публикации, съдържащи обиди и/или клеветнически твърдения, правнорелевантните обстоятелства за определяне размера на обезщетението за неимуществени вреди са въздействието на противоправния акт на автора/издателя върху здравето на ищеца, субективните му негативни преживявания, отражението на противоправния акт върху социалната сфера на общуване и работа, контактите и взаимоотношенията на ищеца със семейството и приятелите му, както и други подобни обстоятелства, видът на противоправния акт – дали е клевета и/или обида, тежестта им с оглед общоприетите норми за етика и морал. Като база за определяне на обезщетението служат още икономическият растеж и стандартът на живот в страната към датата на деликта. Справедливо по смисъла на чл. 52 ЗЗД обезщетение означава да бъде определен от съда онзи точен паричен еквивалент на всички понесени от конкретното увредено лице болки, страдания и неудобства – емоционални, физически и психически сътресения, които намират не само отражение върху психиката му, но му създават и социален дискомфорт за определен период от време, а понякога и реална възможност за неблагоприятни бъдещи прояви в здравословното му състояние, и които в своята цялост представляват конкретните неимуществени вреди.

В настоящия случай при определяне съобразно чл. 52 ЗЗД на размера на обезщетението за претърпените неимуществени вреди от ищеца в резултат на публикуваната статия следва да бъдат взети предвид следните обстоятелства: 1. характерът на противоправното деяние, изразяващо се в засягане на честта и достойнството на ищеца чрез няколко клеветнически твърдения за съпричастност към множество тежки престъпления: „Санкциите срещу агент „[*****]а“ са своеобразен шамар за българския патриарх, който е допуснал в най-близкото си обкръжение и е издигнал до висок сан /първи дякон, с който служи, б.р./, човек, осъждан за тероризъм и шпионаж в полза на БКП и за контрабанда на оръжия, наркотици и сводничество.“; „... П. е предоставял „леки жени“, които да омаят тираджиите, а в последствие да бъдат шантажирани и вербувани. П. е организиран в камионите, които управляват, да бъде монтирано така нареченото двойно дъно за трафик на хашиш, пристигащ от И. и А. през И.Т., преминаващ през турско-българската граница и конвоиран от структурите на ДС, предназначен основно за Западна Европа и Б.“; „П. трябва да отиде в [*****] в С., откъдето ще получи 5 кг. сребърен нитрит, който заедно с други химикали, които ще му бъдат предоставени, да бъдат ползвани за направата на взрив, който да се осъществи на територията на и., като вероятно и самата Вселенска патриаршия е била обект на атака – 10 години преди това е имало неуспешен опит за активиране на бомба срещу Църквата Майка.“; „Турските активности на агент „[*****]а“ приключват злополучно през 1983 година. Заловен е в южната ни съседка и е съден за шпионаж и тероризъм, а от 1983 година до 1990 година И. П. прекарва в затвор в А.“; 2. обстоятелството, че клеветата е разпространена публично чрез средство за масова информация – електронно издание, респ. тя е станала достояние на широк кръг лица; 3. негативните емоционални преживявания на ищеца, настъпили в резултат на процесната публикация, техните интензитет и продължителност – ищецът бил разстроен, подтиснат, имал доста притеснен вид, по време на служба станал малко разсеян, които като цяло не надхвърлят обичайното при такъв вид противоправно поведение и са продължили около 4 месеца /от 14.01.2023 г. почти до 18.05.2023 г./; 4. качеството на П. на свещенослужител с висш духовен сан, което засилва ефекта на разгласените клеветнически твърдения по

отношение на неговите чест и добро име – налагало се да отговаря на въпроси на миряни и други духовници, някои миряни се отдръпнали от него, станал обект на коментари от другите духовници в олтара; 5. обстоятелството, че към датата на процесната публикация доброто име на ищеца е било вече компрометирано в известна степен с достигане до широката общественост на разсекретеното му досие в [*****]; 6. липсата на физическо отражение върху здравето на ищеца; 7. общественно-икономическите условия в страната към момента на осъществяване на деликта.

При съобразяване на горепосочените обстоятелства съдът намира, че на ищеца следва да бъде определено обезщетение в размер 3 000 лв., съставляващо справедлив паричен еквивалент на претърпените от него неимуществени вреди, с които същите да бъдат съразмерно компенсирани. Този размер е от естество да репарира действително причинените неимуществени вреди, установени в производството – засягането на честта и доброто име на П. и претърпените негативни емоции, като е съобразен с конкретното проявление на това засягане. Присъждането на по-голяма сума според съда би довело до неоснователно обогатяване на ищеца, за каквато цел обезщетението не бива да служи. Следва да се отбележи и това, че присъждането на обезщетение само по себе си съдържа морално удовлетворение – признаване, че действията на ответника са противоправни и че той следва да понесе отговорност за причинените вреди.

Ответникът релевира възражение за съпричиняване на вредите от ищеца чрез препубликуването на процесната статия на администриран от него профил в социалната мрежа „Фейсбук“. Принос по смисъла на чл. 51, ал. 2 ЗЗД е налице винаги, когато с поведението си пострадалият е създал предпоставки за осъществяване на деликта и за възникване на вредите или е улеснил механизма на увреждането, предизвиквайки по този начин и самите вреди. Обективният характер на съпричиняването е признат изрично в т. 7 на ППВС № 17/1963 г. Прието е, че обезщетението за вреди от непозволено увреждане се намалява, ако и самият пострадал е допринесъл за тяхното настъпване, като се преценява единствено наличието на причинна връзка между поведението му и настъпилия вредоносен резултат. Съдът намира, че в случая, публикувайки процесната статия в социалната мрежа „Фейсбук“ чрез ползван от него профил, ищецът е допринесъл за достигането ѝ до още по-голям широк кръг хора, с което е улеснил механизма на увреждането. Отчитайки обстоятелството, че информацията, препубликувана по този начин, не може да достигне до толкова голяма аудитория, колкото статията, публикувана от електронно издание, съдът намира, че ищцовият принос следва да се определи на 10 %. Поради това дължимото му обезщетение за неимуществени вреди следва да бъде намалено с 10 % и в крайна сметка възлиза на сумата от 2 700 лв.

По изложените съображения искът следва да бъде уважен частично – за сумата от 2 700 лв., представляваща обезщетение за неимуществени вреди от клеветата със съдържанието на откъсите от статията, обозначени в исковата молба под т. 1, т. 2, т. 3 и т. 5, а за разликата до пълния предявен размер от 10 000 лв. и за твърдението в откъса по т. 4 от исковата молба искът подлежи на отхвърляне.

Ответникът следва да бъде осъден да заплати на ищеца и законната лихва върху обезщетението за неимуществени вреди, считано от датата на подаване на исковата молба – 17.02.2023 г., до окончателното плащане.

По разноските:

С оглед изхода на делото право на разноски имат и двете страни.

На ищеца се дължат на основание чл. 78, ал. 1 ГПК разноски съразмерно на уважената част от иска. Възражението на ответника за прекомерност на заплатения от ищеца адвокатски хонорар е основателно, тъй като той надвишава значително минималния размер от 1 300 лв., а делото не се отличава със съответна на това превишение фактическа и правна сложност. Ето защо възнаграждението следва да бъде редуцирано до сумата от 1 560 лв.,

съответстваща на заплатения от ответника адвокатски хонорар. Следователно дължимите на ищеца разноски възлизат общо на сумата от 529.20 лв. и включват: 108 лв. – държавна такса; 421.20 лв. – заплатено адвокатско възнаграждение.

На ответника се дължат на основание чл. 78, ал. 3 ГПК разноски съразмерно на отхвърлената част от иска и възлизащи на сумата от 1 138.80 лв. – заплатено адвокатско възнаграждение. Възражението на ищеца за прекомерност на заплатения от ответника адвокатски хонорар е неоснователно, защото макар той да надвишава минималния размер от 1 300 лв., е напълно съответен на фактическата и правна сложност на делото, по което процесуалният представител на ответника е релевирал множество правоизключващи и правонамаляващи възражения, във връзка с което се е запознал с голям брой документи, включително такива от досието на ищеца в [*****].

Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА [*****], ЕИК [*****], със седалище и адрес на управление: [*****], да заплати на И. П. П., ЕГН [*****], с адрес: [*****], следните суми: на основание чл. 49 вр. чл. 45 вр. чл. 52 ЗЗД сумата от **2 700 лв.** – обезщетение за неимуществени вреди, настъпили в резултат от разпространена клевета чрез публикуване на 14.01.2023 г. в издавана от ответника електронна медия – на интернет страница с домейн [*****], на статия, озаглавена „В. иска от Н. да бъде снет духовният сан на агент „[*****]“, забранява му се да свещенодейства в диоцеза на Вселенската патриаршия“, като клеветата се изразява в следното: „Санкциите срещу агент „[*****]а“ са своеобразен шамар за българския патриарх, който е допуснал в най-близкото си обкръжение и е издигнал до висок сан /първи дякон, с който служи, б.р./, човек, осъждан за тероризъм и шпионаж в полза на БКП и за контрабанда на оръжия, наркотици и сводничество.“; „... П. е предоставял „леки жени“, които да омаят тираджиите, а в последствие да бъдат шантажирани и вербувани. П. е организиран в камионите, които управляват, да бъде монтирано така нареченото двойно дъно за трафик на хашиш, пристигащ от И. и А. през И.Т., преминаващ през турско-българската граница и конвоиран от структурите на ДС, предназначен основно за Западна Европа и Б..“; „П. трябва да отиде в [*****] в С., откъдето ще получи 5 кг. сребърен нитрит, който заедно с други химикали, които ще му бъдат предоставени, да бъдат ползвани за направата на взрив, който да се осъществи на територията на и., като вероятно и самата Вселенска патриаршия е била обект на атака – 10 години преди това е имало неуспешен опит за активиране на бомба срещу Църквата Майка.“; „Турските активности на агент „[*****]а“ приключват злополучно през 1983 година. Заловен е в южната ни съседка и е съден за шпионаж и тероризъм, а от 1983 година до 1990 година И. П. прекарва в затвор в А..“, ведно със законната лихва, считано от 17.02.2023 г. до окончателното плащане; на основание чл. 78, ал. 1 ГПК сумата от **529.20 лв.** – разноски по делото, като **ОТХВЪРЛЯ** иска **частично**: за разликата над 2 700 лв. до пълния предявен размер от 10 000 лв. и по отношение на следното твърдение: „В досието на агента не липсват и жълти истории. Така, например, става ясно, че по разпореждане на Комитета по въпросите на БПЦ и религиозните култове към Държавния съвет на НРБ по времето на комунизма и Славянския комитет, П. е определен за импресарио на концертите на Л.И. в Република Т., проведени преди последната фаза на Възродителния процес.“.

ОСЪЖДА И. П. П., ЕГН [*****], с адрес: [*****], да заплати на [*****], ЕИК [*****], със седалище и адрес на управление: [*****], на основание чл. 78, ал. 3 ГПК сумата от **1 138.80 лв.** – разноски по делото.

Решението подлежи на обжалване пред Софийски градски съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____